

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР З ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЇ

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ

про умови перезимівлі озимих культур
по Чернігівській області станом на 25 січня 2026 року.

Підготовку площ під посів озимих культур та їх посів у господарствах в окремих районах області розпочали в другій половині серпня. Строки посіву озимих культур були розтягнуті у часі через суху погоду, яка встановилася з серпня.

Протягом серпня періоди похолодань спостерігалися 7-8, 18-19 та 22-28 серпня, коли середньодобові температури повітря виявилися на 1-5° нижчими за середні багаторічні значення. У решту днів середньодобові температури були вищими за норму на 1-6° або близькими до неї.

Середньомісячна температура повітря у серпні склала 17,6-18,7° тепла, що на 0,4-1,3° нижче за середні багаторічні значення.

Максимальна температура повітря підвищувалась до 31-33° тепла. У цілому за місяць протягом 1-5 днів денна температура повітря була 30° та вище.

Мінімальна температура повітря та на поверхні ґрунту знижувалась до 3-7° тепла.

Зливові опади пройшли різної інтенсивності. Найбільша їх кількість за місяць у північно-східних районах склала 75 мм (144 % від норми), найменша – у південних районах – 14 мм (27 % від норми). На решті території області опадів випало 23-42 мм (46-73 % від норми).

6 серпня у північно-східних та 22 серпня у північних районах пройшли значні зливові дощі, які досягли критерію небезпечного метеорологічного явища I рівня небезпечності.

У північних районах озиме жито посіяли 17 серпня, на 24 дні раніше звичайних дат. Проростання зерна на таких посівах почалося 24 серпня, одиночні сходи з'явилися 26 серпня. Розвиток тут проходив на 24 дні раніше середніх багаторічних дат.

Запаси продуктивної вологи на полях, під озимим житом у північних районах, станом на 28 серпня, в орному шарі ґрунту були достатні (25 мм).

Озимий ріпак у північних районах посіяли 21 серпня, перші сходи сформувалися 28 серпня.

Запаси продуктивної вологи під озимим ріпаком у північних районах, станом на 28 серпня, в орному шарі ґрунту були достатні (21 мм).

Протягом вересня переважала тепла погода. Суттєві опади пройшли подекуди 17-18 та 28-29 вересня. Місцями прогрімилі грози, випав град.

Період похолодання зареєстрований 25-30 вересня. У ці дні середньодобові температури повітря були на 1-4° нижче за середні багаторічні значення або близькими до них, у решту днів – на 1-8° вище за норму.

Середньомісячна температура повітря склала 14-16° тепла і була на 1-2° вище за середні багаторічні показники.

Максимальна температура повітря протягом 1 дня підвищувалась до 30° і вище і склала 30-32° тепла.

25 вересня у північній половині області зареєстровані перші осінні заморозки у повітрі інтенсивністю 0-2°, 26-27 вересня на всій території області у повітрі спостерігалися заморозки 0-2°, що відповідає критерію стихійного метеорологічного явища II рівня небезпечності. На поверхні ґрунту заморозки були інтенсивністю 0-3°, на висоті 2 см над поверхнею ґрунту 0-6°. Заморозки пошкоджень рослин озимих не викликали.

Стійкий перехід середньодобової температури повітря через +15° здійснився 24 вересня, на 17-20 днів пізніше багаторічних дат. 25 вересня середньодобові температури повітря перейшли через +10° у бік зниження, на 4-8 днів раніше звичайного.

Найбільша кількість опадів у вересні випала у західній частині області 22-26 мм (41-49 % від норми), найменша – у південно-східних районах 10 мм (20 % від норми). На решті території області сума опадів склала 15-19 мм (27-35% від норми).

Через нестачу вологи у ґрунті посів озимих культур затримувався або проводився уповільнено.

Запаси продуктивної вологи в орному шарі ґрунту на полях, відведених під посів озимих, станом на 28 вересня, були на рівні недостатніх (12-18 мм).

В останній день вересня у східних районах посіяли озиму пшеницю, на три тижні пізніше звичайних строків.

На посівах озимого жита (посів II декада серпня) у північних районах 3-й лист з'явився 2 вересня, вузлові корені утворилися 4 вересня та 6 вересня почалося кущіння. Розвиток на таких посівах проходить на 34-41 день раніше багаторічних дат.

Висота рослин тут на кінець вересня була 15 см.

Вологозабезпеченість озимого жита в орному шарі ґрунту у вересні у північних районах була недостатньою (12-20 мм).

Озимий ріпак у північних районах 2 вересня утворив 1-й справжній лист.

У східних районах озимий ріпак посіяли 4 вересня. Перші сходи тут з'явилися 12 вересня та 20 вересня почалося формування листової розетки.

Вологозабезпеченість орного шару ґрунту у вересні була недостатньою (11-20 мм). У східних районах, станом на 28 вересня, запаси продуктивної вологи в орному шарі ґрунту підвищилися до достатніх (30 мм).

У жовтні по області переважала тепла, часом дуже тепла, погода з опадами.

Періоди похолодання зареєстровані 1-3 та 13-15 жовтня, коли середньодобові температури повітря були нижчими за середні багаторічні значення на 1-4°. У решту днів температури повітря перевищували середні багаторічні показники на 1-6° або були близькими до них.

Середньомісячна температура повітря склала 7,8-8,6° тепла і була на 0,7-1,0° вище за середні багаторічні показники.

Максимальна температура повітря підвищувалась до 14-17° тепла.

Мінімальна температура повітря знижувалася місцями до заморозку 0,2°, на поверхні ґрунту до 0-2°. На висоті 2 см над поверхнею ґрунту заморозки були інтенсивністю 1-3°. Заморозки пошкоджень рослин озимих не викликали.

Кількість опадів за місяць склала 55-103 мм (110-194% від норми).

На посівах озимих культур продовжувався ріст та розвиток.

У озимого жита (посів 17 серпня) у північних районах тривало кушіння.

У південно-східних районах озиме жито посіяли 5 жовтня, на 22 дні пізніше багаторічних дат. Проростання зерна тут відмічено 10 жовтня та перші сходи з'явилися 20 жовтня, що на 27 днів пізніше багаторічних дат.

У східних районах, де озиму пшеницю посіяли 30 вересня, проростання зерна спостерігалось 6 жовтня, перші сходи сформувалися 10 жовтня. Розвиток на таких посівах відбувається у строки, пізніше звичайних на 21 день.

Озиму пшеницю у південних районах посіяли 16 жовтня, на місяць пізніше звичайних строків.

Проростання зерна на таких посівах почалося 24 жовтня.

Запаси продуктивної вологи, протягом жовтня, в орному шарі ґрунту, були на рівні оптимальних добрих і відмінних та достатніх (23-61 мм). У метровому шарі ґрунту вологозабезпеченість добра (120-211 мм), місцями недостатня (90-91 мм).

Озимий ріпак у північних та східних районах залишався у фазі 1-го справжнього листка.

Вологозабезпеченість озимого ріпаку в орному шарі ґрунту у жовтні у північних районах підвищилася з недостатньої (16 мм) до достатньої (25 мм), у східних районах залишалася доброю та відмінною (36-55 мм).

Розвиток озимих культур у період з 1 по 19 листопада проходив за умов теплої погоди. У ці дні середньодобові температури повітря були вищими за середні багаторічні значення на 1-7°. Лише 16 листопада середньодобова температура повітря виявилася нижче за норму на 3°.

Максимальна температура повітря підвищувалась до 12-15° тепла. Мінімальна температура повітря та на поверхні ґрунту знижувалась до 3-5° морозу.

На посівах озимих культур продовжувався подальший ріст та розвиток. У дні, коли середньодобові температури повітря були нижчими +5°, розвиток продовжувався за рахунок денних температур.

16 листопада у північній половині, 19 листопада у південній половині області здійснився стійкий перехід середньодобової температури повітря через +5°, на 19-24 дні пізніше звичайного.

19 листопада озимі культури закінчили вегетацію на 14-17 днів пізніше звичайних дат.

На посівах озимої пшениці та жита рослини припинили вегетацію у фазі сходів, 3-го листка та кушіння.

19 листопада відбулось закінчення вегетації в озимого ріпаку. Рослини знаходяться у фазі сходів та 1-го справжнього листка.

Загальний стан їх був добрий.

22-24 листопада метеостанціями області проведено обстеження озимих культур на площі 1667 га (1535 га озимої пшениці та 132 га озимого жита). За даними цього обстеження на 11% площ рослини закінчили вегетацію у фазі кушіння (посів до 16.09), на 47% – 3-го листка (посів до 06.10), на 42% у фазі сходів (посів до 16.10).

Висота рослин у фазі кушіння 11-20 см. Густота 139-456 рослин та 804-912 стебел. Куцистість посівів 2,0-5,8 стебла на 1 рослину.

Висота рослин у фазі 3-го листка 8-13 см. На площі 1 кв. м налічується 368-534 рослини.

84 % полів озимих знаходяться у доброму стані, 16% полів у відмінному стані.

Озимого ріпаку обстежено 7 полів (514 га) у фазі 1-го справжнього листка. На площі 1 кв. м налічується 31-41 рослина. Тут рослини також у доброму стані.

У грудні переважала тепла погода з частими опадами різної інтенсивності. Похолодання відмічалися 24-25 та 30-31 грудня, коли середньодобові температури повітря виявилися на 3-6° нижче за середні багаторічні значення або близькими до них. В решту днів середньодобові температури були вищими за норму на 1-8°.

Протягом місяця пройшли опади у вигляді снігу, мокрого снігу, дощу та мряки. В окремі дні відмічались наливання мокрого снігу, ожеледь, складні відкладення, утворювалися тумани, подекуди спостерігалось посилення вітру. На дорогах місцями зберігалась ожеледиця.

Стійкий сніговий покрив у грудні на всій території області утворився 26 грудня і до кінця місяця він залягав суцільним рівномірним шаром середньою висотою 8-14 см.

Станом на 31 грудня ґрунт промерз на глибину 12-18 см.

Середньомісячна температура повітря у грудні склала від 0,8° морозу до 0,8° тепла і була вище за середні багаторічні значення на 2,7-3,2°.

Максимальна температура повітря підвищувалась до 6-9° тепла. Мінімальна температура повітря знижувалась до 11-13°, на поверхні снігу до 11-18° морозу.

Кількість опадів за місяць дорівнювала 27-48 мм (64-95% від норми).

Озимі культури перебували у стані неглибокого зимового спокою і тепла погода знижувала їх зимостійкість.

Мінімальна температура ґрунту на глибині залягання вузла кушіння озимих в кінці грудня знижувалась до 4-8° морозу і місцями була загрозливою для перезимівлі слабозрозвинених з осені рослин озимого ріпаку.

З 1 по 25 січня переважала холодна погода. Часом пройшли опади, переважно у вигляді дощу, мряки та снігу, відмічались хуртовини, утворювалася ожеледь. На дорогах зберігалася ожеледиця.

Середньодобові температури повітря виявилися нижчими за середні багаторічні показники на 2-14°, лише 3-4 та 7-8 січня були вище за норму на 1-4°. Максимальна температура повітря підвищувалась до 1-6° тепла, мінімальна знижувалась до 18-25° морозу.

Сніговий покрив протягом періоду залягав суцільним рівномірним шаром. Станом на 25 січня його середня висота склала 25-28 см у північній половині області та 6-19 см у південній половині.

Глибина промерзання ґрунту станом на 25 січня у південно-східних районах була 55 см, на решті території області – 2-21 см.

В першій декаді січня місяцями у південно-східних районах утворювалась льодяна кірка. Розповсюдження її 9%, товщина 3 мм. Станом на 20 січня льодяна кірка зруйнувалася.

Озимі культури перебували у стані глибокого зимового спокою. Мінімальна температура на глибині залягання вузла кущіння озимих знижувалась до 1-7° морозу і була загрозливою для перезимівлі слаборозвинених з осені рослин озимого ріпаку.

25 січня метеостанціями області були відібрані проби озимих на відрощування для визначення життєдіяльності рослин. Відрощування проводили водним та монолітним методами. За результатами відрощування перезимівля озимих проходить добре. Із 16 відібраних проб озимих зернових, у 13 проб відсутня зрідженість (0%), 3 проби показали природну зрідженість 3-6 %. Рослини знаходяться у фазі сходів, 3-го листка та кущіння.

Добре проходить перезимівля і в озимого ріпаку. Із 8 відібраних проб, всі проби показали відсутню зрідженість (0%). Рослини знаходяться у фазі 1-го справжнього листка.

В.о. начальника

Складено 12.02.2026

Ірина КРАСОВСЬКА

